

Zuivelsector werkt aan verduurzaming

**Vlaams Parlement – Commissie Energie- en
Klimaatplan**

8/07/2022

Leden BCZ-CBL

= 98 % melk opgehaald en verwerkt in BE

Inhoud

1. Duurzaamheidsmonitor zuivelsector – MilkBE
2. Carbon footprint
3. Mogelijkheden voor de toekomst
4. Inspanningen zuivelindustrie
5. Knelpunten
6. Aanbevelingen

1. Duurzaamheidsmonitor

- Sinds 2011 gesprekken tussen landbouworganisaties & zuivelindustrie
- **Start in 2014: “Duurzaamheidsmonitor”**
 - Sectoraanpak: keten op 3 niveaus
 - Maatschappelijk verantwoord ondernemen
 - Initiatieven in kaart brengen & vooruitgang inventariseren
 - Sensibiliseren via benchmark
- Vanaf 2019 onder MilkBE
- 1/01/23: upgrade + digitaal !

1. Duurzaamheidsmonitor

- 35 initiatieven op 7 domeinen
- Elke melkveehouder om de 3 jaar bezocht
(6.300 in BE / 3,700 in VL)
 - 1^e ronde 2014-2016 →
 - 2^e ronde 2017-2019 → 35 initiatieven op 7 domeinen
 - 3^e ronde 2020-2022 → 42 initiatieven op 8 domeinen
- Audits door onafhankelijk organisme
- 97% melkveebedrijven nemen deel aan de duurzaamheidsmonitor & passen initiatieven toe

Dierengezondheid

Dierenwelzijn

Energie

Milieu & natuur

Dierenvoeding

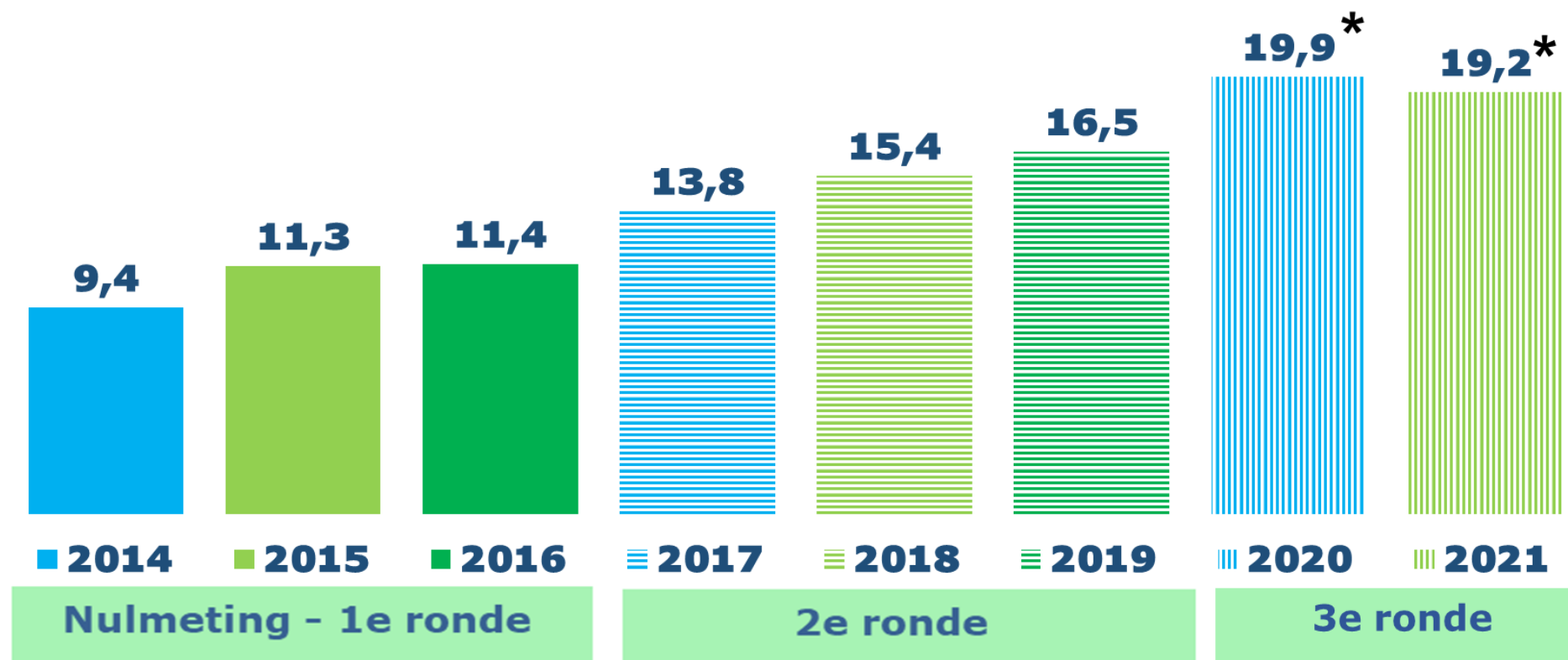
Water & bodem

Sociale & economische
duurzaamheid

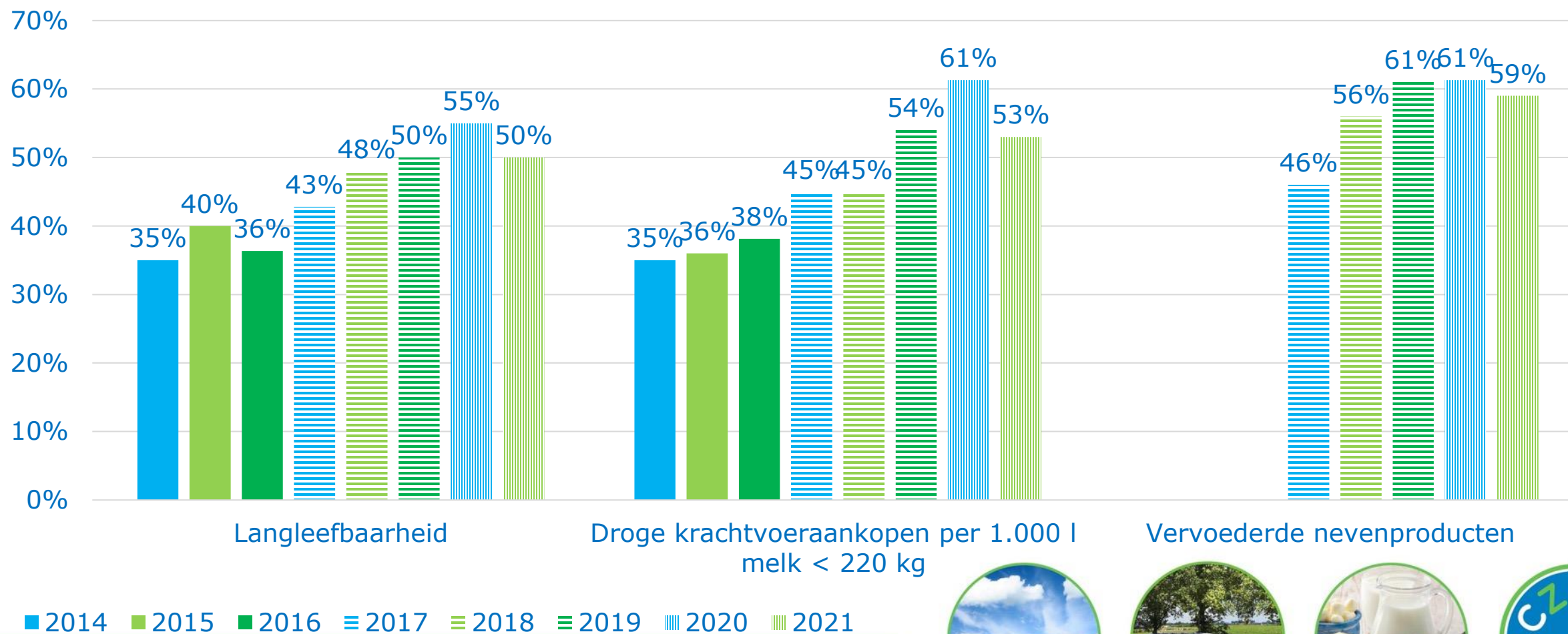
1. Duurzaamheidsmonitor

Gemiddeld aantal duurzaamheidsinitiatieven

*42 ipv 35 criteria

1. Duurzaamheidsmonitor

1. Duurzaamheidsmonitor (Vlaanderen)

48%

produceert duurzame energie

Via zonnepanelen, pocketvergister of windmolen

59%

heeft spaarlampen in de stal

60%

bepert zijn energiebehoefte

Recuperen van condensatiewarmte melkkoeltank

Voorkoeling melk

Warmwaterproductie zonneboiler

13%

voerde een energiescan uit

1. Duurzaamheidsmonitor

35 initiatieven
in 7 domeinen

+60 initiatieven
in 8 domeinen

Dierengezondheid

Dierenwelzijn

Energie

Milieu & natuur

Dierenvoeding

Water & bodem

Sociale & economische
duurzaamheid

Klimaat

Convenant Enterische
Emissies (Vlaanderen)

Duurzaamheidsmonitor

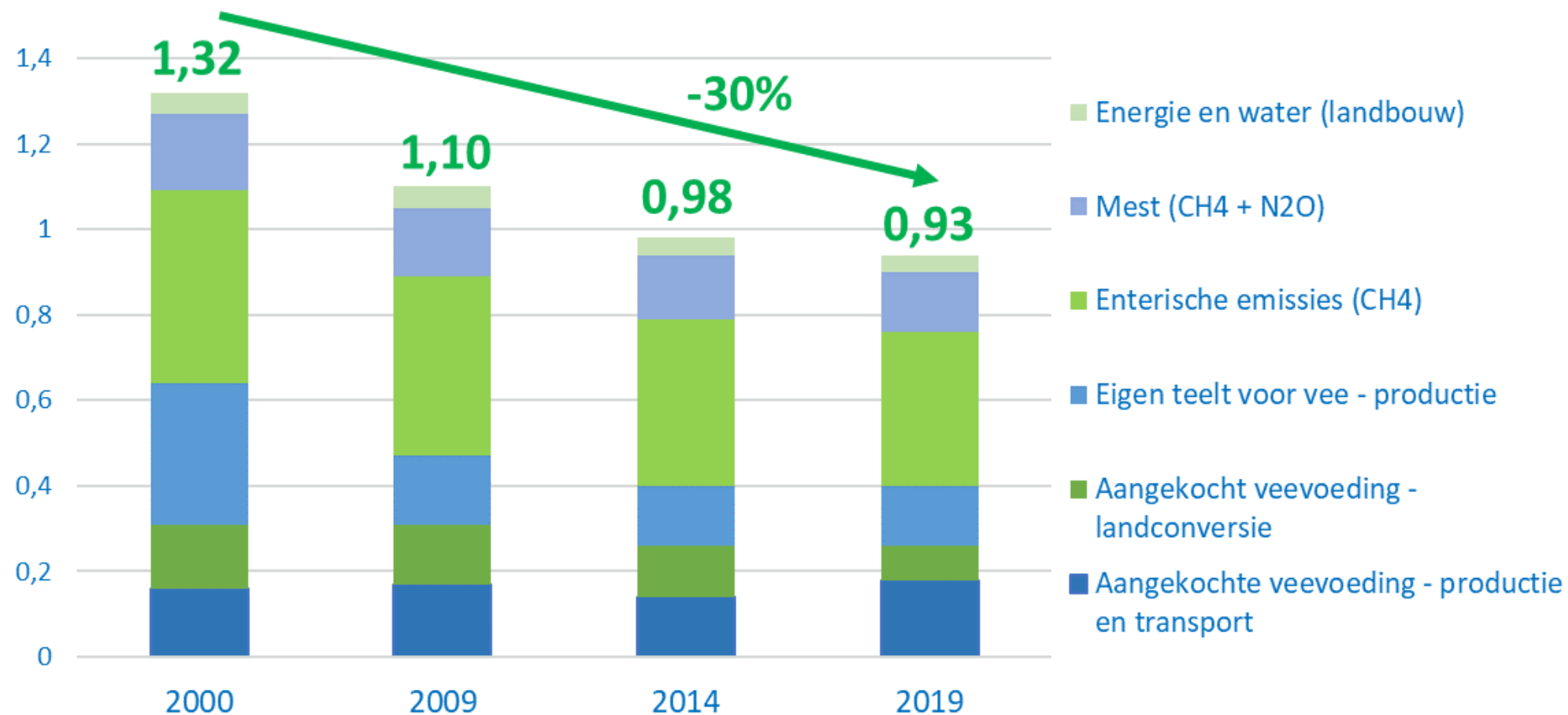
- Nieuw thema klimaat
 - blijvend grasland, individuele Carbon footprint, lokale mestverwerking
- Meer inzetten op dierenwelzijn
 - Dierenwelzijnsscan, antibioticagebruik, langleefbaarheid, vervangingspercentage, kalveropfokscore
- Methaanreducerende maatregelen
 - Voederadditieven, bedrijfsmanagement

Klimaat

Convenant Enterische Emissies (Vlaanderen)

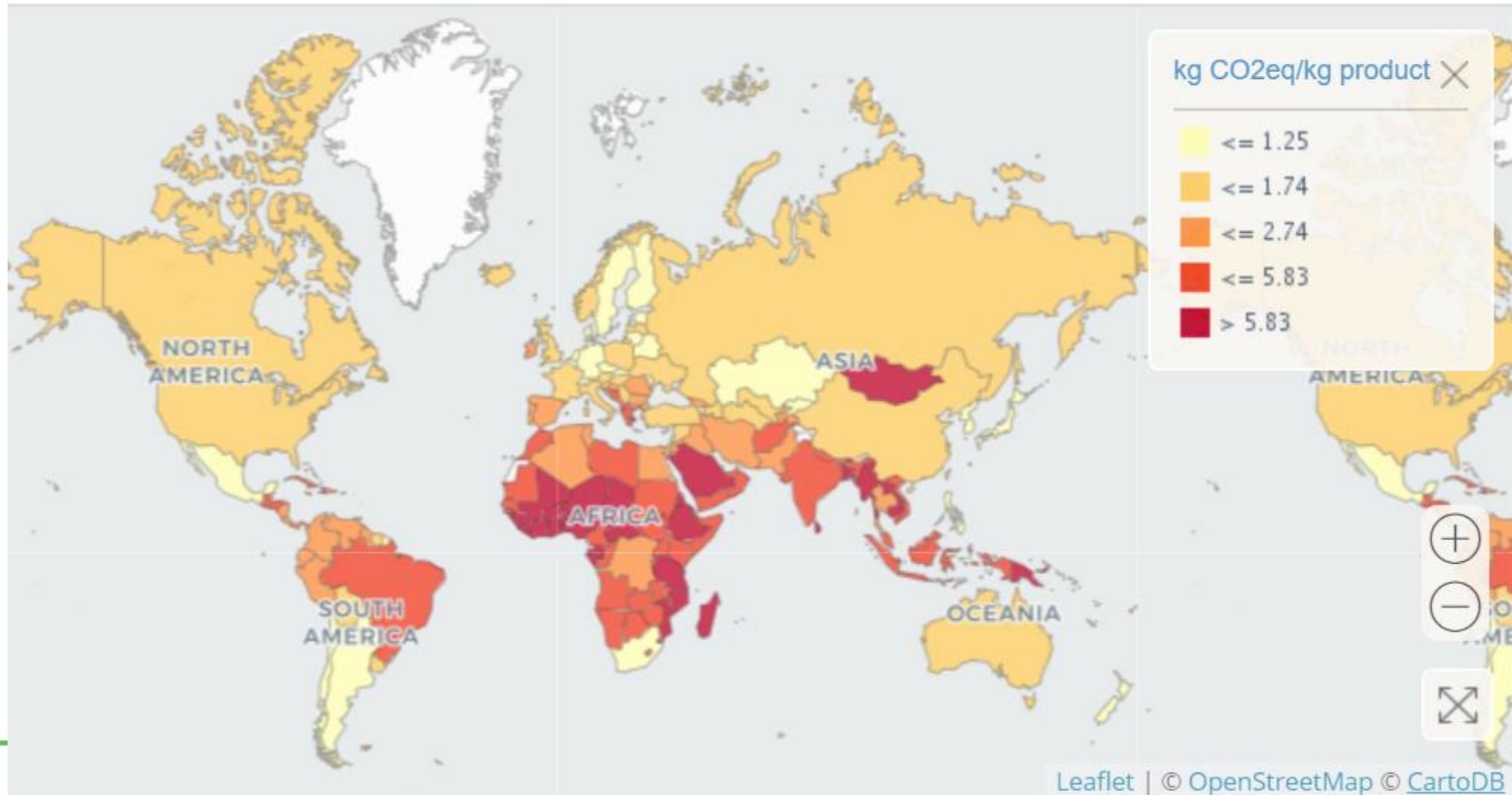

Carbon footprint rauwe melk

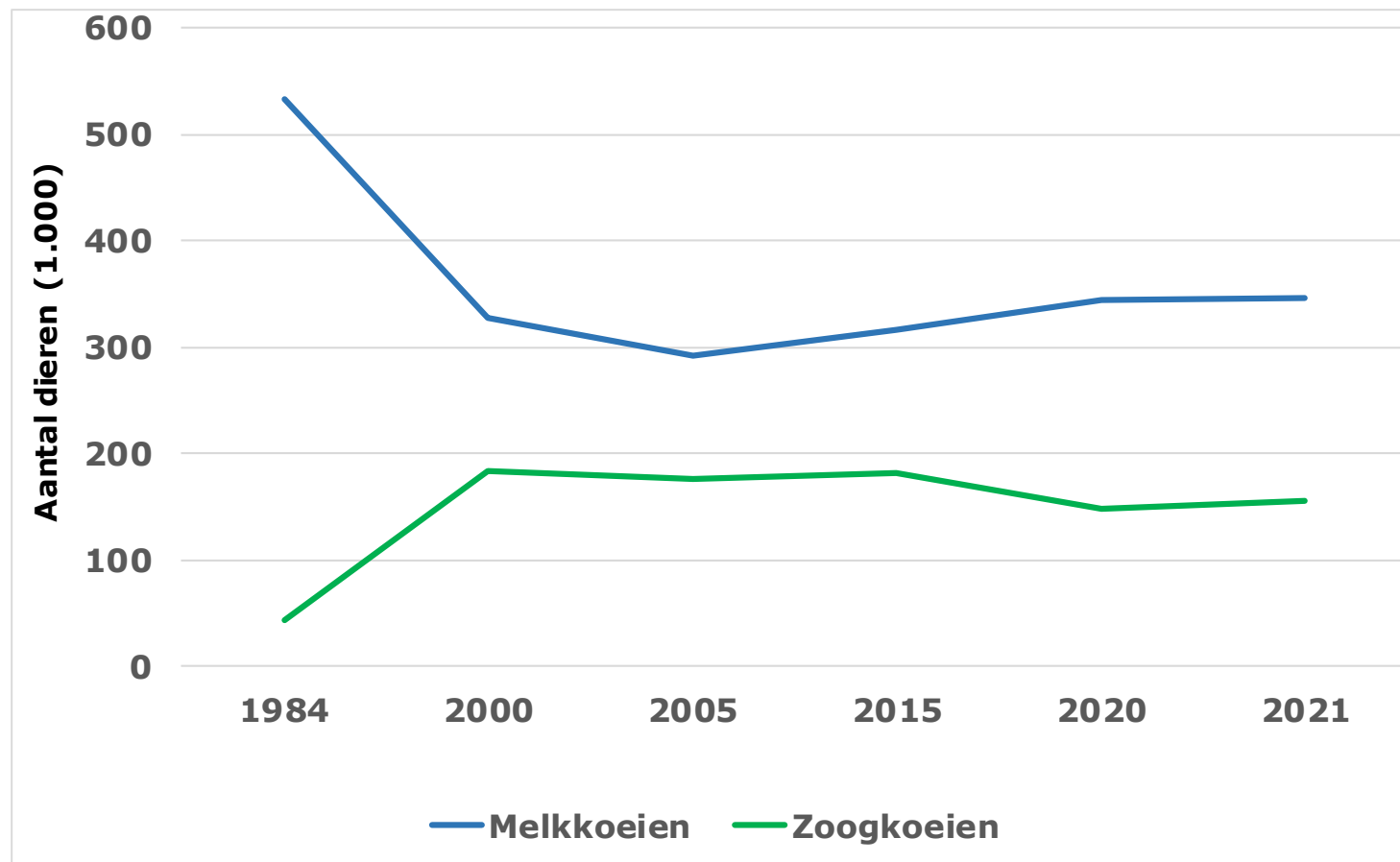

KU Leuven(2020) o.l.v. prof Annemie Geeraerd
Department of biosystems, sustainability in the agri-food chain

Carbon footprint

Aantal melkkoeien en zoogkoeien in Vlaanderen

	Vlaanderen	
(1.000)	Melkkoeien	Zoogkoeien
1984	534	43
2000	327	183
2005	293	176
2015	316	182
2020	344	149
2021	346	155
% 21 vs 84	-35	260
% 21 vs 05	18	-12
% 21 vs 15	9	-15
Bron: Statbel		

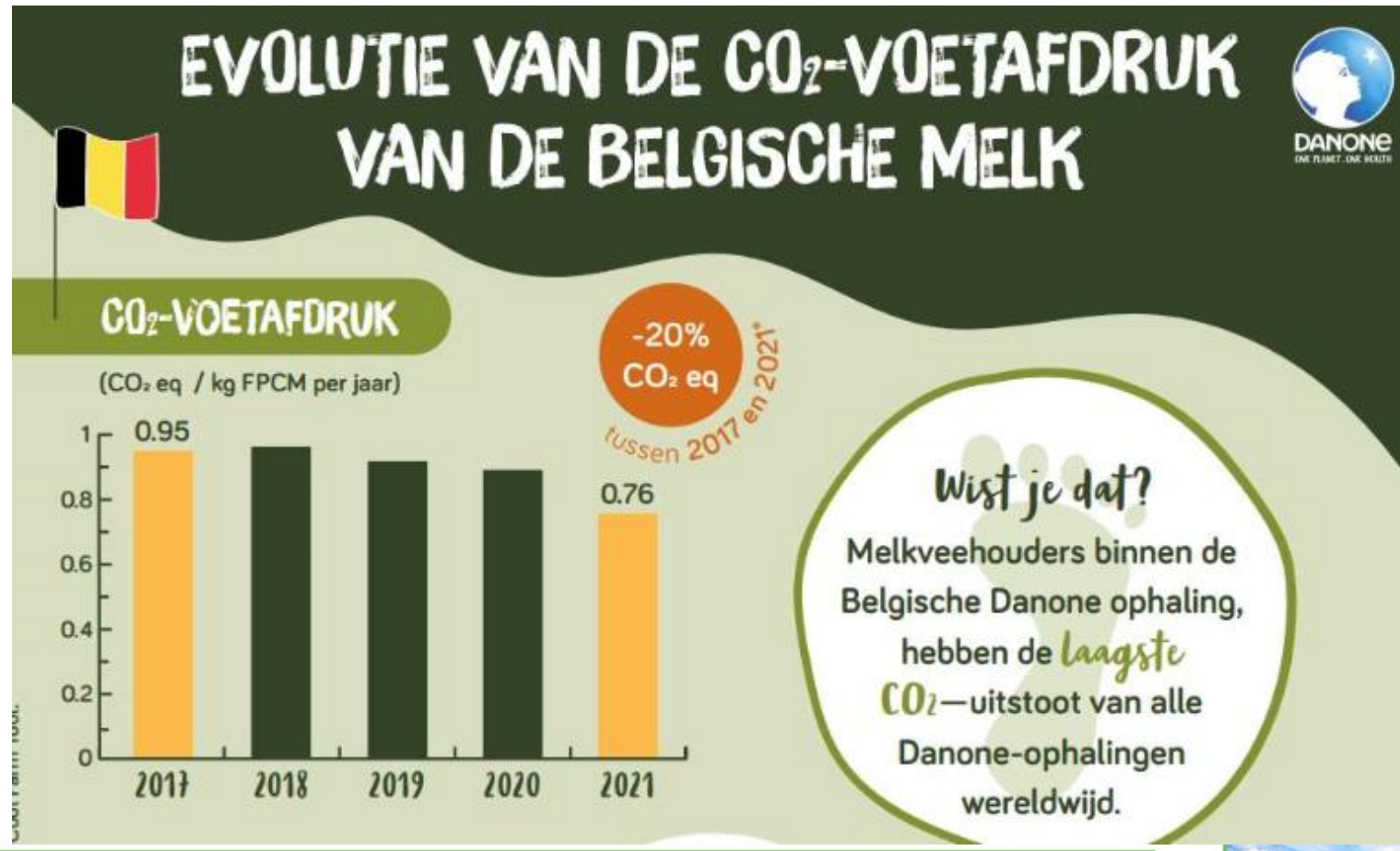
3. Mogelijkheden voor de toekomst

Koolstofvoetafdruk op **individuele** melkveebedrijven

- Belang van scannen en begeleiden
- Economisch én ecologisch
- Reeds verplicht door enkele zuivelondernemingen
- secorniveau
 - **2022 : 12%** van Vlaamse melkveehouders : individuele carbon footprint
 - **2023 : naar 20%**
 - Begeleiding tot implementeren van klimaatmaatregelen
 - Doorrekenen scenario's
 - Methaanreducerende maatregelen, rantsoenverbetering, ...
 - Bedrijfsmanagement (langleefbaarheid, vervangingspercentage, diergezondheid)

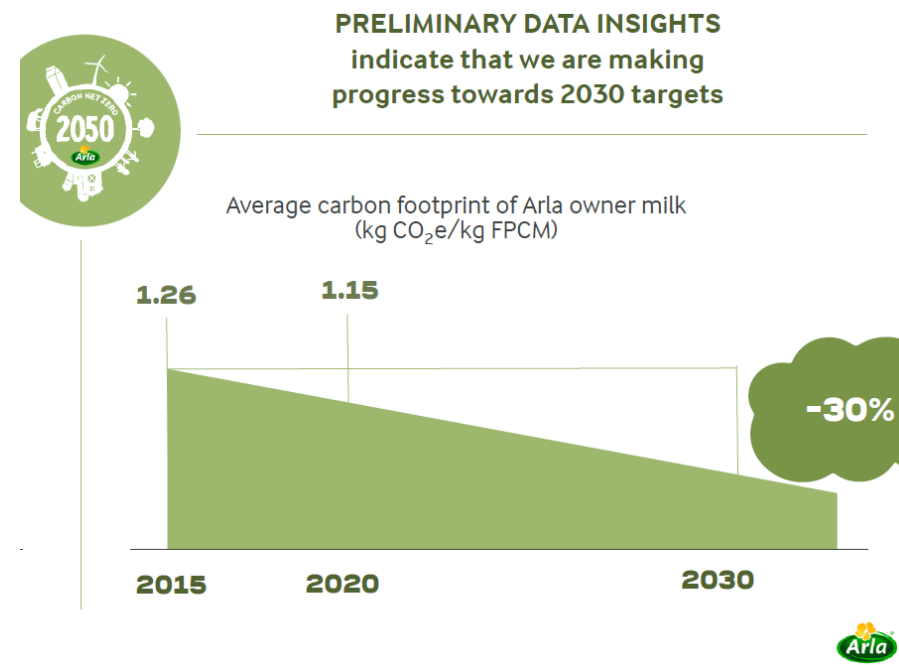
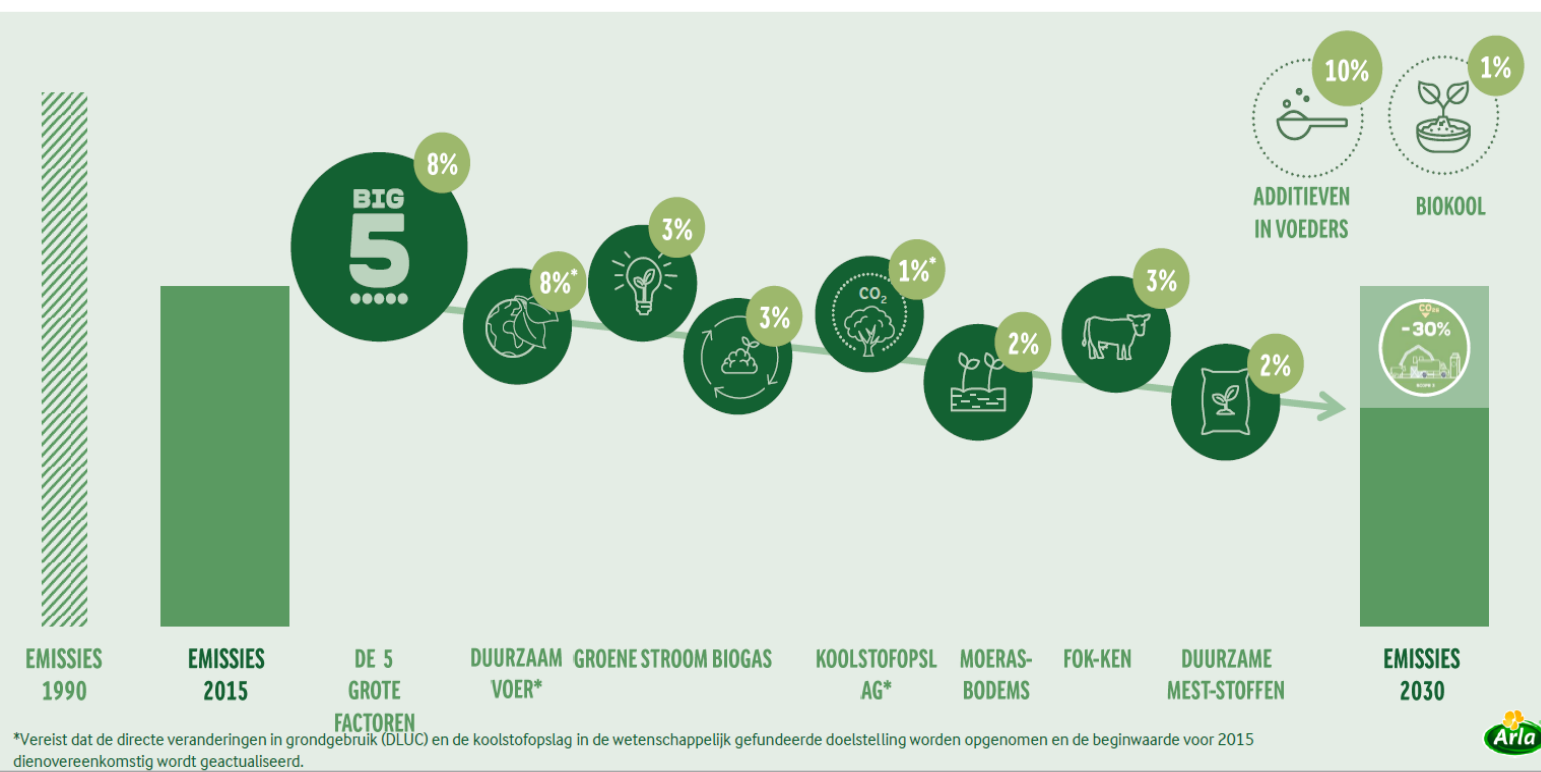
Potentieel individuele aanpak op melkveebedrijven (1)

Potentieel individuele aanpak op melkveebedrijven (2)

WIJ KUNNEN DAT!

We kennen de belangrijkste hefbomen om tegen 2030 30% CO₂ te besparen.

3. Mogelijkheden voor de toekomst

Convenant Enterische Emissies : lijst maatregelen

1. Genetica *(-1% per jaar)*
2. Voeder
 - Bierdraf – koolzaadschroot *(-8%)*
 - Geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad *(-9%)*
 - Koolzaadvet *(-5%)*
 - Nitraat *(-10%)*
 - Aankomend: 3NOP/Bovaer *(-26%)*
3. Bedrijfsmaatregelen *(impact op dieren aantallen)*
 - Dubbeldoelrunderen
 - Doordachte gebruikskruisingen
 - Langleefbaarheid en vervanging
 - Optimale jongvee-opfok

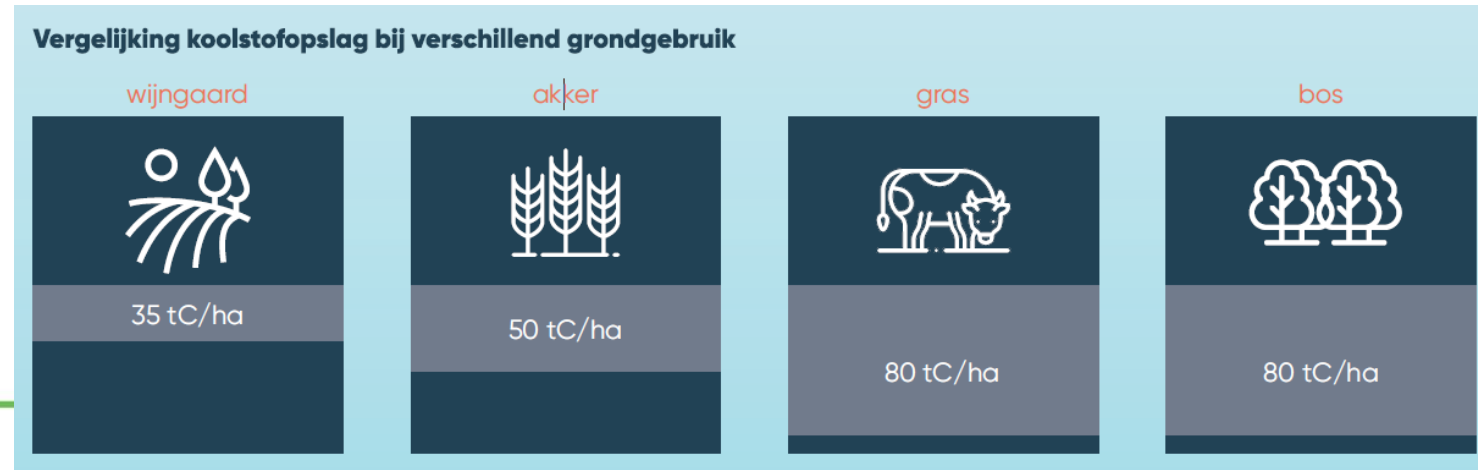

3. Mogelijkheden voor de toekomst

Permanent grasland = 36% landbouwareaal

- Carbon sink
 - slaat evenveel koolstof op als bos
 - 80 ton CO₂ per ha
- Melk is beste valorisatie
 - Onverteerbaar gras voor mens omzetten naar nutritioneel hoogwaardig product
- Netto Carbon footprint: -5%
 - 0,93 kg CO₂-eq/kg rauwe melk -> 0,88 kg CO₂-eq/kg rauwe melk

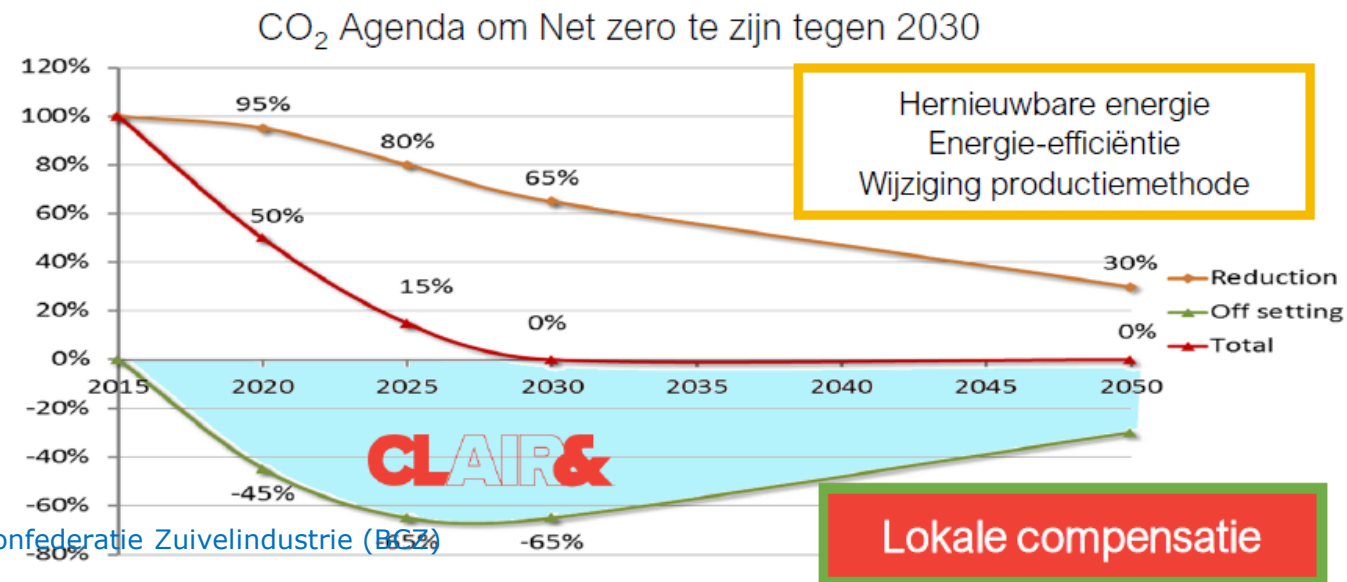
*Bron: Ademe (2014): organic carbon in soils
(by GIS sol)*

3. Mogelijkheden voor de toekomst

Carbon farming

- Financieel compenseren van landbouwers voor klimaatinspanning
- Koolstofopslag in bodem bevorderen
- CO2 compensatie via carbon credits
- Lokale projecten
- Certificering
- Mogelijkheden melkveehouderij: bomen/houtkanten, groenbedekers, luzerne/grasklaver inzaaien, rotatie granen, meer blijvend grasland, ...

-

Pocketvergister (+ stikstofstripper)

- Potentieel*: 650 melkveebedrijven in Vlaanderen

* Vergote T.L.I. (2020). Farm-scale anaerobic digestion of agricultural waste as potential greenhouse gas abatement measure

- Voordelen

- Onafhankelijk van (stijgende) energieprijzen
- Reduceren carbon footprint & milieu-impact
 - Methaan & stikstof (indien stikstofstripper)
- Verbeterd digestaat (> < mestproblematiek)
- Goedkopere meststof (**kunstmestvervanger !!**)
- Aantrekkelijke terugverdientijd

- Obstakels

- Vergunningen
- Ammoniumsulfaat als kunstmestvervanger
- Aanpassingen PAS-lijst (stikstofstripper)
- Reductie stal- vs bedrijfsniveau

Melkveeboerderij uit Kalmthout levert groene stroom voor muziekfestival Werchter Parklife: "Alles van onze koeien wordt benut"

De festivalweide van Werchter Parklife is dit jaar dieselvrij. De stroom wordt geleverd door koeienmest. Petra en Wim van De Laerhoeve in Kalmthout zetten de mest van hun melkkoeien om en leveren zo energie aan het muziekfestival en gezinnen in de buurt.

3. Mogelijkheden voor de toekomst

Netto bijdrage Belgische veehouderij aan eiwitvoorziening voor de mens

- Studie ILVO + BFA
- Eiwitcompetitie mens-dier, eetbare eiwitefficiëntie
- Conclusie: Koe = kampioen van de voederconversie

Grazende melkkoe blijkt efficiëntste landbouwdier

4. Inspanningen zuivelindustrie

**Actimel wordt vanaf nu
koolstofneutraal geproduceerd**

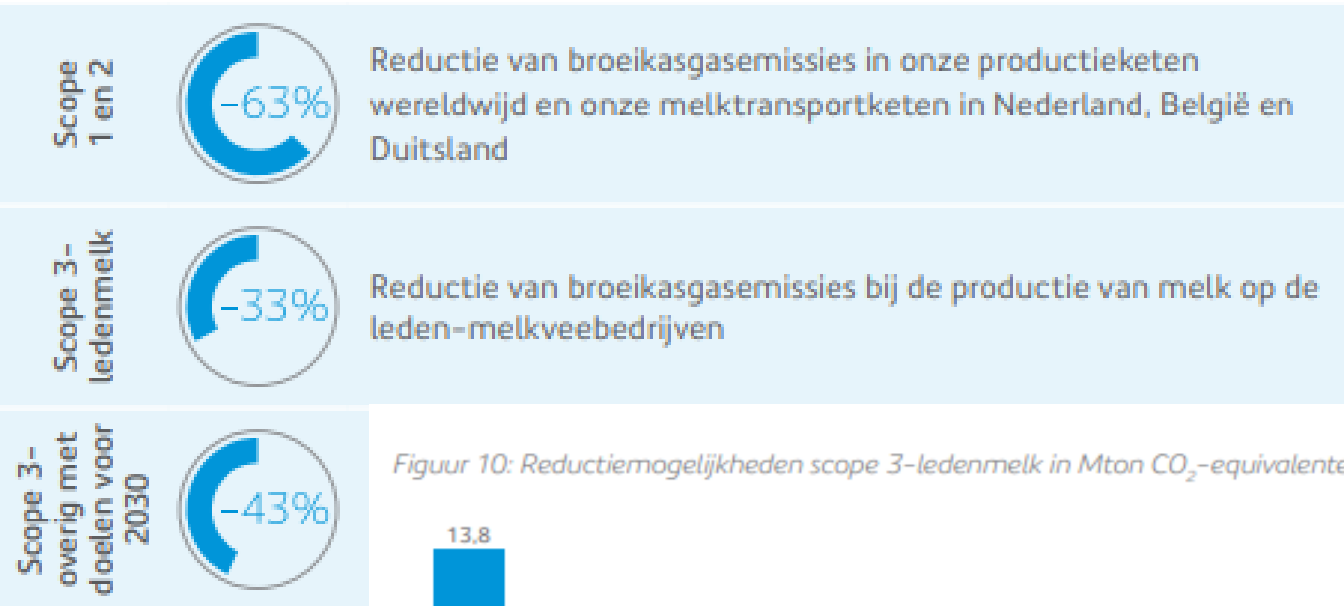

**Cécémel: 100% gerecycleerde PET
en recycleerbaar dankzij nieuwe
sleeve**

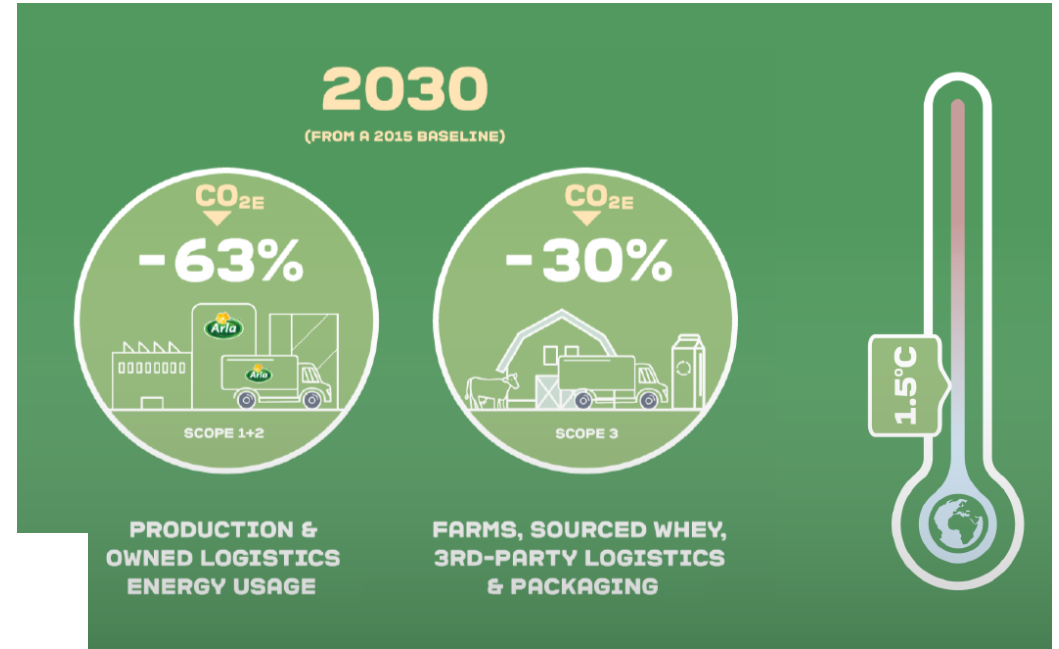
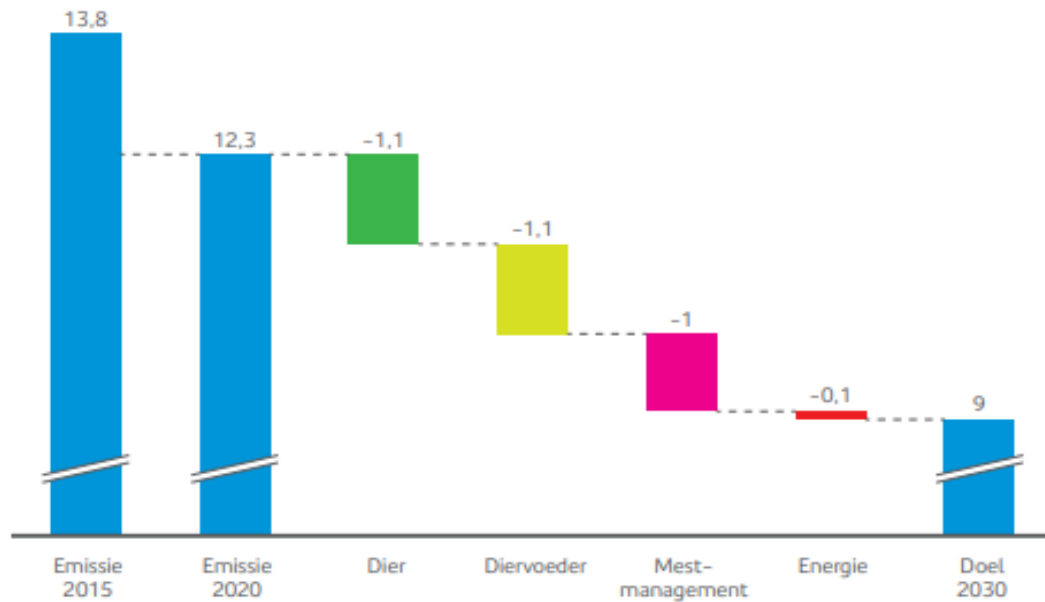

**Milcobel brengt primeur op Belgische
kaasmarkt met CO2-neutrale Brugge Kaas**

Figuur 10: Reductiemogelijkheden scope 3-ledenmelk in Mton CO₂-equivalenten

Duurzaamheid tijdens het transport

- Aandachtspunten
 - Energie-efficiënter oppompen: 7% RMO's pompt elektrisch
 - Milieuvriendelijkere brandstof: 17% RMO's rijdt op LNG

Laiterie des Ardennes: spectaculaire brandstofbesparing dankzij Volvo Trucks I-Save

Incentives boer via zuivelindustrie

- **Valorisatie uit de markt**

- $><$ « *duurzaamheid verkoopt voor geen meter* »
 - Algemeen: geen valorisatie mogelijk -- consument (wil niet meer betalen)
 - Enkele labels wel (weidemelk, vlog)
 - Aparte stromen (« on the way to planet proof ») $><$ beperkt aantal melkveehouders
- Beperkt: alleen via consumentenproducten
 - $<50\%$ totale valorisatie van melk
 - Claims vooral op consumptiemelk (1/6^e verwerkte melk)
 - CO2-neutrale producten

- **Financiële incentives**

- = herverdeling melkgeld / reallocatie premies ($><$ uitbetalingscapaciteit)
- Premies / puntensysteem / duurzaamheidsprogramma's

Puntentabel | Fokus planet Duurzame ontwikkeling 2020

Punten	 DIERGEZONDHEID EN -WELZIJN		 KLIMAAT	 BIODIVERSITEIT	
					
	Levensduur	Kalveropfok KalfOK	Broeikasgasuitstoot* (gram CO ₂ -eq/kg melk)	Blijvend grasland % blijvend grasland	Natuur & landschap % totaal oppervlak
40	> 6 jr. 8 mnd 30 dgn	91 - 100	< 1.000	> 70	Beheerovereenkomst > 10%
30	6 jr. 1 mnd - 6 jr. 8 mnd 30 dgn	81 - 90	1.000 - 1.100	60 - 70	Beheerovereenkomst > 5-10% of eigen verklaring > 5%
20	5 jr. 4 mnd - 6 jr. 0 mnd 30 dgn	76 - 80	1.101 - 1.200	50 - 59	Beheerovereenkomst of eigen verklaring 1-5%
10	4 jr. 8 mnd - 5 jr. 3 mnd 30 dgn	70 - 75	1.201 - 1.300	40 - 49	Beheerovereenkomst of eigen verklaring < 1%
0	< 4 jr. 8 mnd - 0 dgn / onbekend	< 70 / onbekend	> 1.300 / onbekend	< 40 / onbekend	Geen beheer / onbekend

Waarom de zuivelsector dit aankan

1. 1990 – nu : verhoging en borging melkkwaliteit

- Één strafpuntensysteem voor hele sector (wetgeving op voorstel sector)
- Antibiotica : alle melkmonsters worden gecontroleerd (wetgeving op voorstel sector)

2. 2000 : IKM : borging kwaliteit en productiewijze

- Sectorinitiatief zonder overheid
- 2003 : 83% deelname , 2013: 99%

3. 2006 : sectorale monitoring op mogelijke contaminanten in melk

4. 2009 : gedragscode relaties melkveehouders -- zuivelondernemingen

- Sectorinitiatief zonder overheid / 98% melkleveringen zijn afgedekt

5. 2014 : duurzaamheidsmonitor start

- Sectorinitiatief zonder overheid / 97% melkveehouders neemt deel

6. 2019 : brancheorganisatie MilkBE

- Sectorinitiatief zonder overheid / 99% melkleveringen

7. 2023 : digitale duurzaamheidsmonitor

5. Knelpunten (1)

1. Draagvlak bij melkveehouders momenteel is klein
2. **Verlammende onzekerheid rond stikstofdossier**
 - Vertrouwen van de boeren is weg
 - Geen rechtszekerheid voor investeringen
 - Vergunningenstop fnuikt innovatie en mobiliteit in de sector
3. Geen vergunningen / wetgeving voor nieuwe technieken
 - Pocketvergister/stikstofstripper : aparte vergunning zonder invloed op bestaande bedrijfvergunning nodig
 - Validatie reductie methaan en stikstof pocketvergister/stikstofstripper
4. Gebrek aan goede tools
 - Vereenvoudigde tool Klimrek is dringend nodig (te veel tijd nodig/ te omslachtig)
 - Meten koolstofopslag / carbon market
 - Lokaal eiwit in kaart brengen
 - Uitwisselen data (bv veevoeder)

5. Knelpunten (2)

5. Ammoniumsulfaat/renure is niet erkend als kunstmeststofvervanger

- Pocketvergister en stikstofstripper economisch aantrekkelijker maken
- Vermindering van zware uitstoot productie kunstmeststoffen

6. Retail knijpt zuivelondernemingen dood

- Op 18 maand: 1 consumptiemelkfabriek gesloten, 1 failliet en 1 verkocht
- Huidige kostprijsstijgingen worden niet volledig doorgerekend
- Dreigement om buitenlandse melk te gebruiken !! >< minder duurzaam
- Verduurzamen heeft kostprijs >< kan niet worden doorgerekend via retail
- Unfaire praktijken
- Ratrace naar de goedkoopste prijs

“ We kijken op de middellange termijn mogelijk aan tegen problemen rond voorraadbeschikbaarheid van Belgische witte melk. Dat baart ons zorgen

Eva Biltereyst - woordvoerder Colruyt Group

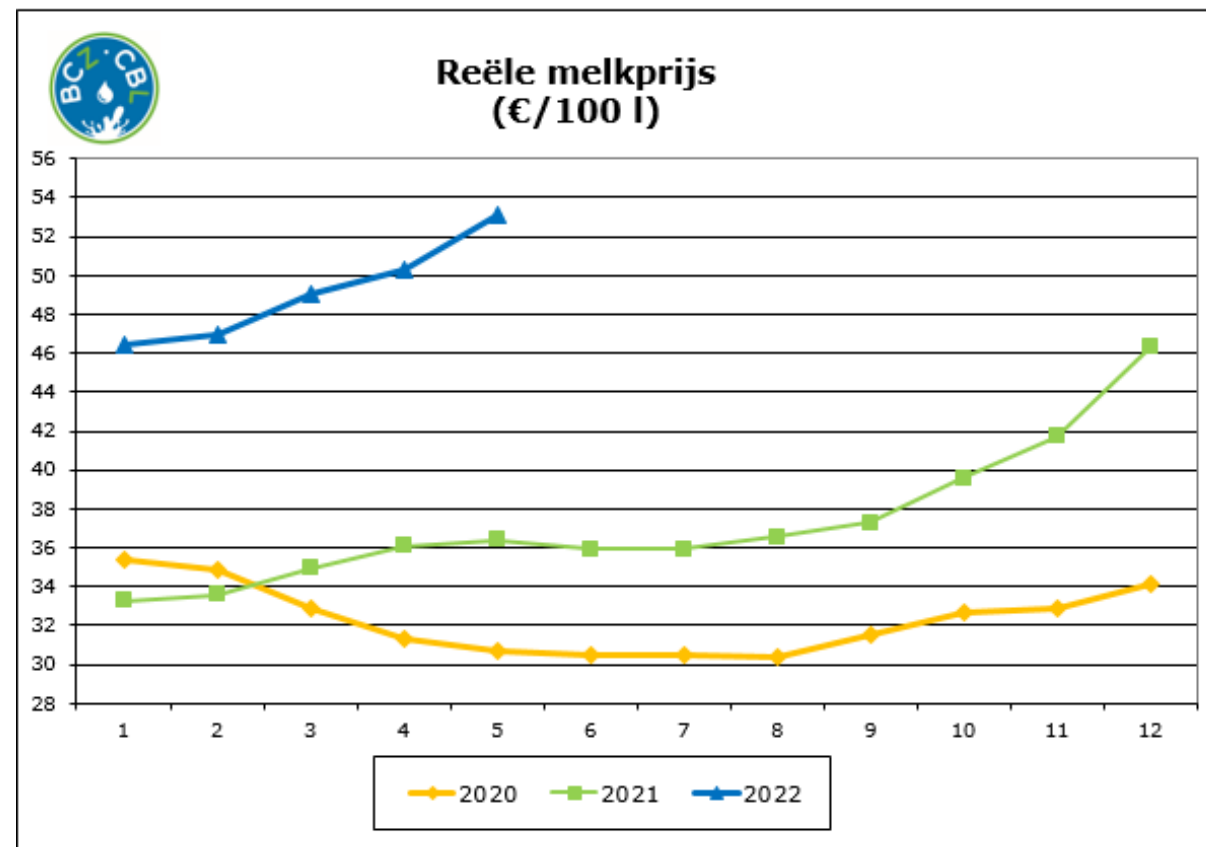
5. Knelpunten (3)

7. Gevalideerde maatregelen

- Beperkt/strikt toepassingsgebied voor methaanreducerende maatregelen

8. Concurrentie om de melk wegens beperkt aanbod

- Reële melkprijs aan de boer mei 2022 : + 17 cent /liter of +46% t.o.v. mei 2021
- Kostprijs verwerking : +8 cent
- Totaal kostprijs : +25 cent /l
- Halfvolle melk Everyday : + 10 ct/l

6. Aanbevelingen

1. Graag holistisch beleid :
 - En klimaat én stikstof
 - En voedselvoorziening én circulaire landbouw (melkveehouderij bij uitstek circulair !!)
2. **Geef melkveehouder perspectief !!!**
 - Rechtszekerheid creëren
 - Ruimte voor ontwikkeling (vergunningen + stoppers)
3. Voorlopers stimuleren en ruimte geven
 - Nieuwe technologieën sneller toelaten – pilootstatus / tijdelijke erkenning technologie
 - Rechtszekerheid investering onderzoeksproject
 - Kunstmestvervangers goedkeuren
 - Vergun pocketvergister los van bedrijfsvergunning
4. Kom tegemoet in klimaatscan en adviesverlening klimaatvriendelijke maatregelen

6. Aanbevelingen (2)

5. Stimuleer onafhankelijke adviesverlening
6. Stimuleer communicatie mbt klimaatvriendelijke maatregelen
7. Start met kostenefficiënte maatregelen
 - Voederefficiëntie / eiwitefficiëntie
 - Langleefbaarheid
 - Pocketvergister
 -
8. Steun maatregelen die melkveehouder extra geld kosten
 - Voederadditieven
 - Lokale eiwitvoorziening
 - Permanent grasland
 -

Meer weten?

www.bcz-cbl.be

- Duurzaamheidsrapport
- Factbook
- Jaarverslag

twitter.com/BCZ_CBL_dairy

be.linkedin.com/company/bcz-cbl

